

ترجمہ و شرح

الإعلام بإشارات أهل الإلهام

محمی الدین ابن عربی

www.ketab.ir

علی شاپجیان ناظر

سرشناسه: شالچیان ناظر، علی، ۱۳۴۹ -

عنوان قراردادی: الاعلام باشارات اهل الالهام. فارسی. شرح
عنوان و نام پدیدآور: ترجمه و شرح الاعلام باشارات اهل الالهام/ محی الدین
ابن عربی؛ [شارح و مترجم] علی شالچیان ناظر.

مشخصات نشر: تهران: سلوک ما، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۳۹۰ ص. ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.

شابک: 978-622-95324-6-1

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر شرحی بر کتاب «الاعلام باشارات اهل الالهام» تألیف
ابن عربی است.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۲۳ - ۳۵۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ق. . الاعلام باشارات اهل الالهام --
نقد و تفسیر

موضوع: عرفان -- متون قدیمی تا قرن ۱۴

Mysticism -- Early works to 20th century

شناسه افزوده: ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ق. . الاعلام باشارات

اهل الالهام. شرح

رده بندی کنگره: BP۲۸۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۴۵۳۰۲

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

نشانی ناشر: خیابان انقلاب، خیابان نامجو، پلاک ۳۶۵، واحد ۳.

تلفن: ۷۷۵۳۲۱۷۵ و ۰۹۳۳۲۲۷۵۲۷

پست الکترونیک: Solouke_ma@yahoo.com

نام کتاب: ترجمه و شرح الإعلام بإشارات أهل الإلهام

پدیدآور: علی شالچیان ناظر: محی الدین ابن عربی

طراح جلد: غزاله ناظمی

ناشر: سلوک ما

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: 978-622-95324-6-1

قیمت: ۱۳۵۰۰۰ تومان

تمام حقوق نشر محفوظ است.

فهرست

پیشگفتار.....	۷
آغاز کتاب الإعلام.....	۱۱
فصلی درباره رؤیت.....	۲۱
فصلی درباره شنیدن.....	۴۵
فصلی درباره کلام.....	۶۱
فصلی درباره توحید.....	۸۱
فصل معرفت.....	۱۳۱
فصلی درباره حب.....	۱۶۳
فصلی در انواعی پراکنده از اشارات اهل الہام.....	۱۶۹
فهرست منابع.....	۳۳۳
نمایہ.....	۳۵۳
متن عربی کتاب الإعلام یا اشارات اهل الإلہام.....	۳۶۳

پیشگفتار

به نام حضرت حی قیوم

در میان آثاری که به محی الدین نسبت داده می‌شود برخی بی‌شک و قطعاً از محی الدین است؛ و برخی با توجه به ادّله و شواهد، کتاب وی نیست؛ و برخی معلوم نیست که کتاب اوست یا خیر. کتاب "الإعلام بإشارات أهل الإلهام" از آن دسته از آثاری است که بی‌تردید کتاب محی الدین است؛ زیرا محی الدین در رساله‌ای که آثار خود را در آن، ذکر کرده است^۱، و همچنین در اجازه‌نامه‌ای که محی الدین برای مُلک مظفر غازی، فرزند مُلک عادل، نگاشته است، این کتاب را از آثار خودش برشمرده است.^۲

^۱ این رساله تا جایی که اطلاع دارم تا به امروز، منتشر نشده است؛ اما ابوالعباس احمد غبرینی این رساله را در اختیار داشته است و در اوّل ذی‌حجه سال ۶۸۹ ق آن را در کتاب خودش، "عنوان الدراية" نگاشته است. (عنوان الدراية، ص ۱۷۳-۱۶۳) از دیگر کسانی که این رساله را در اختیار داشته‌اند علی بن ابراهیم قاری بغدادی است که اکثر این رساله را در کتاب "الدّر الثمین" ثبت کرده است. (ر.ک: الدّر الثمین، منتشر شده به همراه "خصوص النعم"، ص ۳۹-۲۷)

^۲ متن این اجازه‌نامه را یوسف بن اسماعیل نبهانی در "جامع کرامات الأولیاء" آورده است. (ر.ک: جامع کرامات الأولیاء، ج ۱، ص ۲۰۹-۲۰۲) در ضمن، نسخه‌های خطی این اجازه‌نامه

ترجمه و شرح الإعلام بإشارات أهل الإلهام

کتاب حاضر هر چند مختصر است؛ اما بسیار گرانقدر و مهم است؛ زیرا مطالب بسیار ژرفی در این کتاب است که محی الدین در فصوص الحکم و فتوحات و آثار دیگرش، آن‌ها را نیاورده است.

سبب اینکه شیخ اکبر در فصوص الحکم که کتاب بسیار ویژه و بسیار عمیق اوست، سخنان کتاب الإعلام را نیاورده است این است که موضوعات و مباحث کتاب فصوص الحکم مباحثی دیگر است.

محی الدین در کتاب فتوحات نیز که بیانی مفصل دارد، در موارد متعددی، با در نظر داشتن کسانی که قدرت درک و فهم شایسته‌ای نداشته‌اند و یا می‌کوشیده‌اند که او را با استناد به سخنان خودش، به کفر، متهم کنند از یک سو، نمی‌توانسته است برخی سخنان را بیان کند؛ و از سوی دیگر، ناگزیر بوده است که در کنار مطالب عمیقش، برخلاف میل باطنی خویش، سخنانی بنویسد که مطابق با اقوال مشهور و مخالف با دیدگاه‌های خاص اوست؛ اما او در کتاب الإعلام و در برخی از آثارش که شهرت زیادی نداشته است و افراد نااهل به آن‌ها کمتر رجوع می‌کرده‌اند سخنانی نگاشته است که بسیار ژرف است؛ و در واقع، همان چیزی است که دوست داشته است بگوید و بنویسد. از این رو، خواننده گرامی با مطالعه این کتاب، اجمالاً به فرق نگاه محی الدین با بسیاری از اندیشمندان و اهل سلوک، پی می‌برد.

سخنانی که محی الدین در کتاب الإعلام، از زبان اهل الهام، بیان می‌کند اما نام ایشان را نمی‌برد و آن سخنان را نقد نمی‌کند بلکه شواهد حاکی از این است که آن‌ها را اجمالاً تایید می‌کند، به دو دسته تقسیم می‌شود:

در کتابخانه‌های متعددی، هم اکنون موجود است. (مؤلفات ابن عربی تاریخها و تصنیفها، ص

پیشگفتار

یک دسته سخنان شایسته‌ای است که برخی از اهل سلوک گفته‌اند؛ و او در این گونه موارد، فقط نمی‌خواهد که معنای مورد نظر ایشان را تایید کند؛ بلکه او اغلب می‌خواهد با همان سخنان، معنا یا معناهای ژرف‌تری را نیز که خودش دریافته است به ما بفهماند؛ و از این رو، می‌کوشد که این سخنان را به گونه‌ای بنویسد که به بیش از یک معنا، اشاره داشته باشد.

دسته‌ای دیگر همان سخنان بسیار ژرفی است که دیگران نگفته‌اند و خودش با کشف و شهود، دریافته است؛ و اگر می‌گوید که یکی از اهل الهام چنین گفت، مقصودش خودش است؛ و او برای اینکه افراد سطحی‌نگر که قدرت هضم و درک نکته‌های عالی و دقیق را ندارند به آزار و اذیت او نپردازند آن سخنان را به خودش، نسبت نمی‌دهد.

نگارنده با توجه به اینکه متن عربی کتاب الإعلام، که در قاهره و بیروت، منتشر شده بود اختلافات متعددی با یکدیگر داشتند، لازم دید ابتدا تا حد امکان، به تنقیح و تصحیح متن، بپردازد. برای این کار علاوه بر مقایسه دو نسخه چاپی با دو تصحیح مختلف، از یک نسخه خطی^۱ نیز که تصویرش را یافته بود و همچنین آثار دیگر محی الدین و دیدگاه‌های او بهره جست.

یکی از نسخه‌های چاپی این کتاب که به آن مراجعه شده است همان است که در مجموعه رسائل ابن عربی (شش جلدی) قرار دارد و با تصحیح سعید عبدالفتاح، در سال ۲۰۰۲م، در بیروت، به اهتمام انتشارات مؤسسة الانتشار العربی، منتشر شده است و در مجلد دوم، قرار دارد. ما در این کتاب، از این چاپ، با نام چاپ "ع" یاد می‌کنیم.

یکی دیگر از نسخه‌های چاپی این کتاب که به آن مراجعه شده است، رسائل ابن عربی (دو جلدی) است که انتشارات دار إحياء التراث العربی، آن را در

^۱ البته، نسخه‌های خطی این اثر، نسبت به برخی دیگر از آثار محی الدین، کمتر است.

ترجمه و شرح الإعلام بإشارات أهل الإلهام

سال ۱۳۶۷ق، در بیروت، منتشر کرده است؛ و در مجلد اول، قرار دارد. ما در این کتاب، از این چاپ، با نام چاپ "د" یاد می‌کنیم. لازم به ذکر است که انتشارات دار إحياء التراث العربی این مجموعه رسائل را مطابق با رسائل ابن عربی که در حیدرآباد دکن، به اهتمام "جمعية دائرة المعارف العثمانية" منتشر شده است، چاپ کرده است.

همچنین، تصویر یک نسخه خطی نیز در اختیار نگارنده بوده است که در ضمن مجموعه رسائلی از ابن عربی است؛ و این مجموعه رسائل خطی در کتابخانه دانشگاه ملک سعود عربستان قرار دارد. ما در این کتاب، از این نسخه خطی با نام نسخه "م" یاد می‌کنیم.

ناگفته نماند که کتاب الإعلام را انتشارات "دارالکُتب العلمیة" نیز در بیروت، در ضمن مجموعه رسائل ابن عربی (تک جلدی) منتشر کرده است؛ اما تصحیح جدیدی ندارد و همانند چاپ انتشارات دار إحياء التراث العربی، مطابق با رسائل ابن عربی است که در حیدرآباد دکن، به اهتمام انتشارات "جمعية دائرة المعارف العثمانية" منتشر شده است؛ و فقط در پاورقی، شرح برخی واژگان و منابع روایات اضافه شده است.

از احمد فرید مزیدی نیز کتابی در قاهره، با عنوان "فوائد الجسان علی الإعلام بإشارات أهل الإلهام" به اهتمام انتشارات "دارالآفاق العربیة"، در سال ۱۴۲۸ق منتشر شده است که مطابق با متنی است که "جمعية دائرة المعارف العثمانية" منتشر کرده است؛ و فقط او توضیحاتی کلی را در مورد هر باب، داده است؛ و در موارد بسیار بسیار اندکی، با استحسان شخصی خویش، برخی کلمات آن را تغییر داده است.

علی شالچیان ناظر

تهران - فروردین ۱۴۰۱ شمسی